

12

СУББОТО
№ 159 (4538)
Сэн 20 мунгэн.

Бүрэгт-
Монгол

ҮНЭН

БЭЭЫН БЭЛЭДХЭЛЭЭ БҮРИ НАЙЖАРУУЛАЯ!

нажа ябаа залуу—үетэн
молецүүд болон союзна бэ-
залуушууд уян хүсэтэй ба
рун согтой байха ёһотой.
Эй тулада манай орон до-
физкультура ба нийтийн
үргэнөөр дэлгэрүүлдэг
Советскэ шамбай хүнүүд
од жэл соо хатуужажа бура-
ны аша Эсэгэ ороноо хам-
тын энэ дайнай үедэ илан-
эли тодоор харагдажа байна.
Мань физкультура хэжэ,
хургаһан хүбүүд басагад
байлдаанай фронтнууд
ямаршье бэрхэшээлые да-
дайладанад. Тэдэнэр хүй-
халууные мэдэнгүйгөөр
тан дайсанай аминь та-
ажуужа ябанад. Үсэгэлдэрэй
культуриик — мүнөөдэрэй
эг байлдагша мүн гэжэ
жэлэй дайн сэрэг ха-
аа.

од дайнай үедэ манай орон
и бэеын бэлэдхэл буладаа-
харин урданайхнаа улам
тэйгээр дэлгэрээ. Физкуль-
ба спорт болбол гартаа буу
газар уһаа, орон нутагаа
тай солотойгоор аршалан
малжа шадаха хатуужалтай
үдые бэлэдхэдэг эхэ уур-
боложо элрээ.

культура болон спортоор
ан дайшалхы резерв таһал-
гүй хургадһан ба бэлэд-
жшье байна. Дайсан дараг-
ойртошье наань, нимэ эр-
резерв бэлэдхэхэ ябадалые
буларуулха ёһогүйбди.
культура болон спортые
нэше городтошье үшөө үр-
тэ тээшэ угаа ехэ сэрэгэй
наптай хэрэг зандаа.
тухай юрэнхыдэнь, ёһын
хөөрлэдэгөө зарим ай-
ба Осоавиахимай органи-
зууд болижо, болотоор эм-
хэ уялгатай гэшэ. Зарим
культурын хэрэгые хай-
эрэгээр ударидаха хэрэгтэ
табиха саг тулаа.

союзна физкультуриинуу-
дартэ болон БМАССР-эй
жэлэй ойдо зоруулагһан

физкультурна парад, хур харбаан,
бурят-монголнуудай барилдаан,
граната шэдэлгэ, ябган болон
мориной урилдаан хадаа манай
республика дотор нийтийн спорт
нидөөд һалбаран дэлгэржэ бай-
ныень гэршэлээ. Мүнөө «ГТО»,
«ГСО», «ПВХО» гэхэ мэтын ана-
чогуудые зүүһэн залуушууд
олошороо.

Тиббэшье, энэ шухала хүдэл-
мэридэ дутуу зүйлнүүд, илан-
гаа аймаг болон районнуудаар
өхөхөн бии. Эбэр номоор харба-
ха, бүхэ барилдаха гэхэ мэтын
хэдэн зуун жэл соо дамжажа
ерөһэн бурят-монгол арадай
заншал зарим нутагта маргад-
дажа байдагынь буруу гэшэ.
Тинимэ, нутагай наадан зугаа-
нуудые нэргээхэ хэрэгтэй. Ма-
най энэ советскэ уян шухала
физкультурна спортые хүгжөөхө-
дөө арадай абари заншала гэшые
ара тала тээшэнь түрижэ таара-
хагүй байна. Баунта, Ярууна,
Закамен, Иволга, Тарбагатайн,
Түнхэнэй аймагуудта спортын
хүдэлмэри үнийнэй унтанхай.
Тэндэхи аймсоведүүдэй түрүүлэ-
шээр спортын хэрэгые хамагай
бага юмэ гэжэ харадаг зантай.
Тинимэ дээрэһээ физкультурна
спортын хэрэгсэлнүүд олон тээ
үсөөнөөр бүтээгдэнэ. Жэшээнь,
120 спортын талмай, уһанай 30
станци энэ жэлдэ шэнээр бай-
гуулагдаха байһан аад, мүнөө
тэрэнэй үсөөхэнийнь бүтээгдээ.
Нутагай ажаулдэбэрийн пред-
приятинууд энэ жэлэй түрүү-
шын хахалта 200 волейбольно
сеткэ, 2.000 шаар шаахай гэхэ
мэтые гаргаха гэдэн түсэбөө
таһалдуулба.

Элүүрые сахиха, бэеын бэлэд-
хэл найжаруулха хэрэгтэ нимэ
эзэн бусаар хандаха ябадалаа
зарим эмхи зургаанууд орхихо
ёһотой.

Комсомол болон Осоавиахим
хадаа хүтэлбэрихы организаци-
нуудтай хамта физкультуриил
хэрэгтэ бүри олон хүнийе хабаа-
дуулжа, сэрэгэй спортын бэлэд-
хэлые улам үргэхэ үүргэтэй.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй У К А З

СССР-эй газар дээрэ гэмтэ ябадал хэнэнэйнгээ түлөө сүүдлэгдэнэн польско гражданинуудта амнисти олгохо тухай

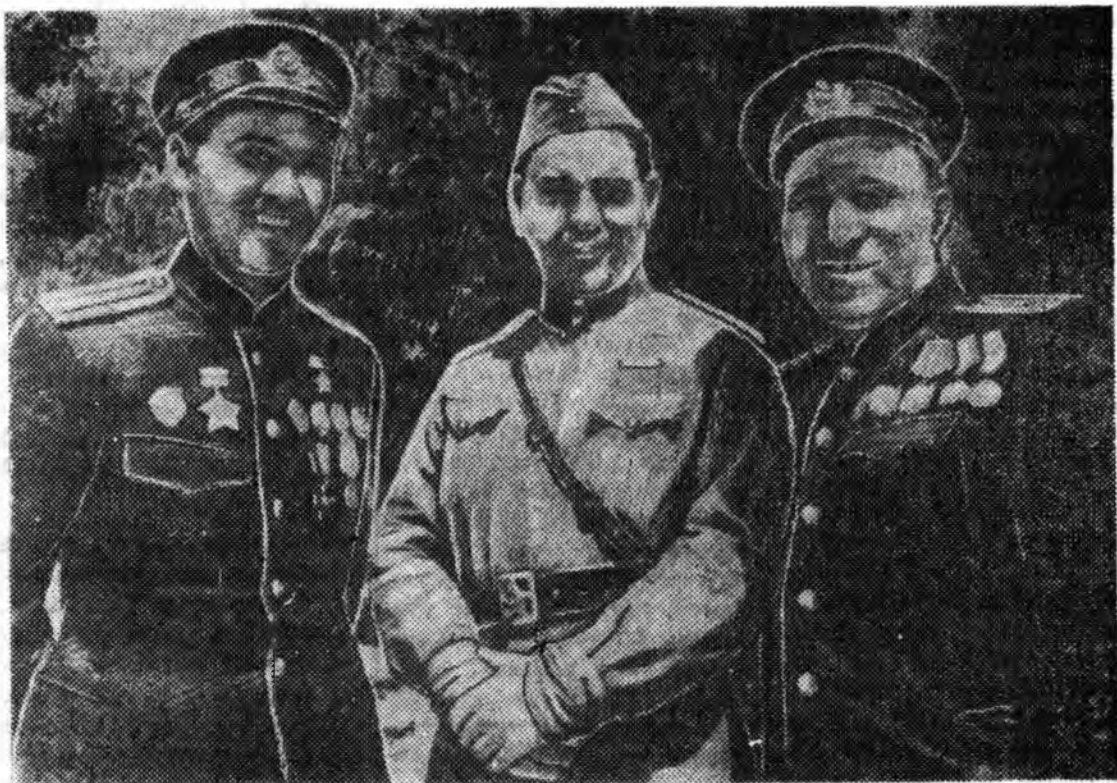
мшын газар дээрэ Улаан Армин болон польско армин
удай орожо, польско арад зоние немецко-фашистска
шаа сүлөөлхэ эхи табһан ябадалые тэмдэглэхын тулада
дүндэ гэмтэ ябадалнуудые (шпионаж, бандитизм, хүнийе
ябадал) хэнэн хүнүүдбээ бэшээрны СССР-эй газар дээрэ
адал хэнэнэйнгээ түлөө сүүдлэгдэнэн бүхы польско
иннуудта амнисти олгохо.

дэ хараалагдаһан гэмтэ ябадалнуудые хэбэ гэжэ гэмнэг-
д, энэ Указай хэблэгдэн гараха үедэ мүрдэгын болон
органуудта үгтөөд байһан польско гражданинуудай хэрэ-
нь энэ Указай ёһоор мүн лэ орхихо һалгааха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

Кремль.
ой августын 10.

1933 оной зун авиационно нэгэ хургуулда һуража байһан залуу курсантууд комсомолцууд Ал-
деев ба Нихамин гэгшэд инструктор нүхэр Разумов гэгшэд цаалгажа үгтөөд түрүүшынгээ
нидэлгэдэ гараһан байха юм. Тэдэ курсантууд хургуули дүүргээд, частыда гаража ошоһон
байна.

Тэрэ гэгшээр 11 жэл үнцэрөө. Сүлөөлэгдэнэн Крымд нэгэ аэродром дээрэ һаяхан багшань
өбрынгөө хүмүүжүүлхэ хубу үдтэй уулзаба. М. Д. Авдеев бо лбол подполковник Хара да-
лайн флотой суута лётчик, Советскэ Союзай Герой болонхой. Тэрэ болбол 16 немецкэ само-
лэдые унагааһаа. Дайсанай 10 самолэдые унагаһан твардин майор Д. Е. Нихамин гэгшэ мүн
шэе гэгбьяа ба алдар суутай болоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: капитан С. П. Разумов (дундань байгшэнь) гэгшэ өбрынгөө хүмүүжүүлхэ
хубуудтэй байна. Е. Халдейн фото (ТАСС-эй фотохроника).

Советскэ Информбюроһоо

Августын 10-ай оперативна мэдээн

Августын 10-ай хуршада РЕЗЕКНЕ (РЕ-
ЖИЦА) гэдэг городһоо баруун-хойгуур манай
сэрэгүүд довтолгоото байлдаануудые хэжэ, хэдэн
һуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда АРКАЛ-
НЫ, АЙЗКУЯ, АУТУЛИ, ГРЕТАНЫ, ЖИВЕ-
НЭС, ЯУНЗЕМИ гэдэг газарнуудые ба ДЗЕЛ-
ЗАВА гэдэг түмэрзамай станицие эзлэн абаба.

КРУСПИЛО гэдэг городһоо баруугаар ба
баруун-урдуур манай сэрэгүүд довтолгоото
үргэлжлүүлжэ, Латвийска ССР-эй уезднэ
центр болохо ЕКАБПИЛС гэдэг городые эзлэн
абаад, мүн тэрэшлэн 60 гаран ондоо һуурин
газарнуудые, тэдэнэй дунда БРОДЫ, БИРЖИ,
МИТЕЛАНЫ, ВИСИТЕ, БРАНГАЛИ, СКРУЖИ,
РОЦЕНЫ, АПАЛИ гэдэг газарнуудые (ба ДАУ-
ГАВА, АЛДАУНЭ, ВИСИТЕ, ВАРНАВА гэдэг
түмэрзамай станицинуудые байлдаатайгаар
эзлэбэ.

КАУНАС городһоо баруун-хойгуур ба ба-
руугаар манай сэрэгүүд байлдаатайгаар ураг-
шаа дабшажа, Литовско ССР-эй ДВНЯЙ (РОС-
СИЕНЫ) гэдэг уезднэ центрые эзлэн абаад,
мүн тэрэшлэн 40 гаран ондоо һуурин газар-
нуудые, тэдэнэй дунда КАТУГИНЫ, ЛОТЫ-
НИШКИ, ПОМИТУВЕ, РАУДАНЫ, БЛОГОСЛА-
ВЕНСТВО, МИСУРНА, АШМУЦЕ, ВАЛЮЛЕ
гэдэг газарнуудые эзлэн абаба.

МАРИАМПОЛЬ гэдэг городһоо баруун-хойгуур
манай сэрэгүүд дайсанай ябган сэрэгүүд болон
танкинуудай томо хүснүүдэй атакануудые суха-
риса сохижо, тэрэзэнийе амиды хүсн ба техни-
нынь талаар ехэ гээлтэдэ оруулаа.

БЕЛОСТОК городһоо баруун-урдуур манай
сэрэгүүд НАРЕВ гэдэг мүрзэнийе гаталан гараад,
50 гаран һуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда
ВАНЕВО, КОВАЛЕВЩИНА, СТАРАЯ ба НОВАЯ
ЛУПЯНКА, ЯБЛОНОВО, ЛЯХЫ, ДРОНГИ, ЗДРО-
ДЫ гэдэг томо һуурин газарнуудые ба РАТИ-
БОРЫ НОВЫЕ, СОКОЛЫ гэдэг түмэрзамай стан-
цинуудые байлдаатайгаар эзлэбэ.

СЕДЛЕЦ гэдэг городһоо хойгуур ба баруун-
хойгуур манай сэрэгүүд довтолгоото байлдаа-
нуудые хэжэ ябадалаа үргэлжлүүлжэ, 30 гаран
һуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда СТЕРДЫНЬ,
ЖЕЛЕЗЬНИКИ, ЛИВ, ЧЕРВОНКА, СКАЖИН,
ЧАРНОГЛУВ, СТАНИСЛАВОВ гэдэг томо һуурин
газарнуудые эзлэн абаба.

САНДОМИР гэдэг городһоо баруугаар манай
сэрэгүүд дайсанай ябган сэрэгүүд болон танки-
нуудай контратанануудые сухариса сохижо,
ВИСЛА гэдэг мүрзэний зүүн бэдэ плацдармаа
үргэдхэхэ тушаа байлдаануудые үргэлжлүүлхэ
зуураа 60 гаран һуурин газарнуудые, тэдэнэй
дунда ПЕНЧИНЫ, ГОЙЦУВ, БРАТКУВ, МОДЛИ-
БОЖИЦЕ, ИВАНИСКА, БАЦЬКОВИЦЕ, ПЮРКУВ,
ЛАГУВ, САДКУВ, РАДОСТУВ, РАКУВ, ХАНЬЧА
гэдэг томо һуурин газарнуудые ба ВОЛЯ МАЛ-
КОВСКА, РАКУВКИ гэдэг түмэрзамай станци-
нуудые эзлэн абаба.

ДРОГОБЫЧ гэдэг городһоо баруугаар ба
баруун-урдуур манай сэрэгүүд Карпат уулын
боорио дайсанай эсэргүүсэлтэ болон инженернэ
хаалтануудые дмилэн дарама байлдаатайгаар
урагшаа дабшажа зуураа Дрогобычска обласини
ПОДБУЖ гэдэг районно центрые эзлээд, мүн
тэрэшлэн 40 гаран ондоо һуурин газарнуудые,
тэдэнэй дунда ЛИСКОВАТЕ, КРОСЦЕНКО, ВО-
ЛОШИНОВО, ЛАВРОВ, ТОПОЛЬНИЦЕ, ТУЖЕ,
ЛАСТУВКИ, ЯСИОНКА МАСИОВА гэдэг томо
һуурин газарнуудые ба КРОСЦЕНКО, ТОПОЛЬ-
НИЦА гэдэг түмэрзамай станицинуудые эзлэбэ.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ шухала ху-
билалта болоогүй.

Августын 9-дэ манай сэрэгүүд бүхы фронт-
нууд дээрэ 199 немецкэ танки гэмтээһэн ба үгы
хэнэ байгаа. Агаарта болоһон байлдаануудта
ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай
61 самолёт унагаагдаа.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

Советскэ Информбюроһоо

Түгэсхэл. Эхинийн 1-дэхи нүүртэй).

Крустпило гэжэ городһоо баруугаар ба баруун-урадуур манайхнай сэрэгүүд довтолгоо хэжэ үргэлжэлүүлээ. Модотой намагтай байһан түбэгтэй бэрхэ газарта дайлагдажа байһан Н-скэ соединениин частнууд 15 километр хүртэр урагшаа дабшажа Екабпилс гэжэ городые эзэлэн абаба. Тэндэ трофей болон плендэ абтагшад бии. Нэгэ участда дээрэ манай частнууд бүвингэ тойрон орхо манёвр хэжэ, бүлэг немецүүдэй гэдэргээ сухарин арилжа харгынь таба татаһан байгаа. Зоригтой шангаар сохиловон дайсан Баруун Двина гэжэ мүнрэн тээшэ хамагдаад үгы хэгдэһэн байна. Нилээд олон немецүүд уһанда орожо үхэбэ.

◆ Каунас (Ковно) городһоо баруун-хойгуур манай ябган сэрэгэй частнууд Расейний гэжэ городой урда захадань хүрбэ. Манайхнай ондоо частнууд мүн тэрэ город тээшэ зуун тээхэнь сүмэрэн ороһон байна. Дайсавай танкнуудай болон ябган сэрэгэй томохон хүсвэнүүд артиллери болон авиациин дэмжэлгэтэйгээр хэдэн дахин контратака хэжэ ороо, тээд амжалта туйлажа шадаагүй. Олон час соо үйлсын байлдаануудые хэбэһэйнгээ һүүлээр советскэ сэрэгүүд шоссейнэ харгынуудай шуудала удхатай бэлшэр болохо Расейний гэжэ городые эзэлэн абаба. Тэндэ 10 немецкэ танк, 3 артиллерийн болон 4 миномётно батареянууд үгы хэгдээ. Нилээд ехэ трофей болон плендэ абтагшад бии.

◆ Мариамполь городһоо баруун-хойгуур манай сэрэгүүд дайсанай контратакануудые сухарюулан сохижо үргэлжэлүүлээ. Бүхэлэ үдэрэй турша соо ехэхэн бүлэг дайсанай танкнууд, самоходно ехэ буунууд болон ябган сэрэгүүд авиациар халхалагдан манай позицинуудта довтолһон байгаа. Тинхэдэнь советскэ частнууд айхатбар шанга буудалгаар дайсанин сухариса сохижо, тэрнине хүндэ хүшэр гарза гайда оруулаа. Нэгэ участок дээрэ манайхнай тагнуул болбол дайсанай сэрэгүүдэй сугларжа байхыень хана сал соонь харажархиван байна. Тингээд немецүүдэй атак хэжэ орхотойнь сасуу советскэ танкистууд тэданин гзб гэгтэ сохибо. Дайн болоһон газарта солдадууд болон офицерүүдэйнгээ хэдэн зуугаад үхээрнуудые, галда шатаһан танкнууд болон самоходно ехэ буунуудые хэдэн арбаадаарын орхёд гитлеровецүүд сухаржа арилаа. Манайхнай сэрэгүүд үдэрэй турша соо 1.700 гитлеровецые үгы хэбэн, 100 шахуу танк болон самоходно ехэ буунуудые, 7 бронетранспортер болон 140 автомашинные гэмтээһэн галдаһан байха юм.

Манай авиаци агаарай байлдаануудые, амжалтатйгаар хэжэ дайсанай газар дээрэхи сэрэгүүдые таба сохибо. 24 немецкэ самолёт унштаагдаа.

◆ Белосток городһоо баруун-урдуур манайхнай сэрэгүүд үсэд шанга байлдаануудые хэбэнэйнгээ эсэстэ Нарев гэжэ мүнрэнэй баруун эрье дээрэ дайсанай тухсэрһэн хамгаалгын газарые сүмэ сохиһон бөөрөө довтолгоо улам хүгжөөжэ, 15 километр

хүртэр урагшаа дабшаба. Советскэ частнуудай сохилтодо дайрагдажа сухариха зуураа немецүүд харгынууд дээрэ минэ табича ба хүүргэнүүдые төбөлжэ ябана. Манайхнай ябган сэрэгүүд болон артиллерийн хурдан ябадалта отрядүүд дайсанай мурьынь мурдэн намжа, тэрээндэ ойро зуура аһалдаха аргынь олоногүй. Н-скэ соединениин частнууд 3 үдэр соо 73 немецкэ танк болон самоходно ехэ буунуудые галдаһан ба гэмтээһэн байгаа.

◆ Сандомир городһоо баруугаар Н-скэ соединениин частнууд байлдаатайгаар 10 километр урагшаа дабшаад, немецүүдэй түшэг тулгуурин нэгэ хэдэн пунктнуудые эзэлһэн байна. Тэндэ 1.000 гитлеровецүүд хюдагдаһан, дайсанай 15 танк галдагдаһан байгаа. Баба, 400 немецкэ солдат болон офицерүүд плендэ абтаба. Советскэ сэрэгүүд Сандомир городые урда тээхэнь болон баруун тээхэнь тойрожо ороод дайсанай хамгаалгын газарай энэ айхатбар ехээр бүхэжүүлмэл түшэг тулгуурин газар тээшэ орохо замууд дээрэ дайлагдажа байна. Манайхнай танк буудаха артиллери болбол дайсанай 6 дахин хэбэн контратакануудые сухарюулан сохижо 18 немецкэ танкые үгы хэбэн байна.

◆ Прикарпатска районнуудта дайлагдажа байһан советскэ сэрэгүүд һүүлэй үе соо венгерскэ сэрэгүүдые хүндэ хүшэр диндэлгэдэ оруулжа угаа олон хүнүүдые плендэ абаһан байгаа. Олон бүлэг венгерскэ солдадууд ба офицерүүд Улаан Армийн талада өөһэдөө ерөжэ оробо. 18-дахь венгерскэ ябган сэрэгэй дивизийн 49-дэхи полкын 6-дахь ротын командир ябаһан аад, байн хураараа плендэ ороһон лейтенант Янош Имре гэгшэ ингэжэ мэдүүлээ: «Һүүлэй үедэ болоһон байлдаануудта бидэнэр ехэхэн гээлтэ хоролтодо орообди. Миний түрэхэн нотаг болохо Венгрии эзэмдэһэн немецүүдэй түлөө би өөрынгөө ротын үлэһэн хүнүүдые алаха дурамни үгы байгаа. Миний захиралтаар 54 солдат буу ээбгээгээ хураагаад, плендэ ороо һэн. Миний нэгэшье захирагтые энээн шэнгэ дуратайгаар солдадуудни хэзээшье дүүргээгүй бэлэй».

11-дахь венгерскэ ябган сэрэгэй полкын ашаа шэрэгшэдэй дундаһаа плендэ абтаһан сержант Петер Хантоши гэгшэ ингэжэ мэдүүлээ: «Ородуудай хоёр танк манай ашаа шэрэгшэдые хүсэжэ ерээ. Тингээд ород офицер-танкист бидэние бээ тушаалгын гэжэ лүрадаха. Бидэнэр буттадаа 300 гаран хүн ябаа һэмди. Тэдэнэр барандаа ахалагша лейтенант Бихари гэгшэ түрүүтэй нэгэшье дахин буу хүргэнгүйгөөр плендэ оробо. Бидэнэр ашаа тээжэ ябаһан 300 улаагаа ородуудта үгөөбди».

26-дахь венгерскэ полкын 3-дахь рото дүүрэн составтайгаа плендэ оробо. Тэрэ рото нэгэ үндэр газарта байжа байтараа бүлэг советскэ сэрэгшэдэй дүтэлхыень харамсаараа младша лейтенант Тибор Ханс гэгшэ сагаан түг хийдэгтэй гэжэ захирба. Ингэжэ 90 венгерскэ солдат плендэ абтаһан байха юм.

Огторгой гэшэ манай харахада аяар холо хүхэ гү, али сэнхир юмэ байдаг. Бидэние халхалжа байһан халхалша шэнги манай орой дээрэ байдаг энэ оёоргүй сэнхир юун гэшэб? Тингээд, харагүй харанхы һүни огторгойдо түг түмэн одо мүншэн яларжа гайхалтай байһан угалза татан байдаг. Энэ огторгойе хараад байхадаа бидэнэр тэдэ одо мүншэд тоо томшоггүй олон гэжэ хэлэхэ байхабди. Үнэндөө хадаа, манай нүдэндэ харагдадаг тэдэ мүншэд тинмэл олон бэшэ. юм. Эдэмнай оройдоо 6.000 шахуу байна. Тингээд заал унгар манан болохотойнь сасуу энэ эгээлэй нүдөөрөө харадаг мүншэдэй тоонь 1.500-һаа халихагүй байха.

Мүншэд гэшэ огторгойн үндэртэ хадаатай гү, али «няалгаатай» юм шэнгээр манда харагдадаг. Урданай сагта хүнүүд эгээл тингэжэ ханадаг байһан юм. Тэдэнэр хадаа Газар дэлхэе тойрон, «дэлхэйн полюсы» (Алтан галдаһан гэжэ одонини) тойрон зүүн тээхэнь баруулжаа нара зүб тойрон эрьжэ байдаг одо мүншэдэй тэнгэри бии гэшэ ха гэжэ ханадаг бэлэй.

Урданай сагта хүнүүд болбол Газар гэшэ түб түхэрэнь бумбэрсэг байхыеньшье (тодорхойгоор хэлэхэдэ эллипсоид гэжэ нэгэ бага ёлбойһон түхэрэнь уюмэ гэжэ) мэдэхтүгэй байба. Тинхэ сагта хаанаб даа аяар холо Газар дэлхэйн зах бии юм, тэрэнь огторгойн хаяатай ниллэдэг юм гэжэ тухайлдаг һэн. Тэрэнь дээрһээ мүнөө хүртэр «юртэмсын зах» гэхэ мэтын үгэнүүд тэрэ хэбээрээ үлэһэн байна. Эртэ урда сагта Газар дэлхэй тухай эрдэм даншые бага байгаа. Америка үшөө нээгдээдүй, дэлхэе тойрон нэгэшье аян ябадал хэгдээгүй байгаа. Географическа, астрономическа (Астрономи гэшэ огторгойн байдалые шэнжэлхэ эрдэм юм) болон бусад эрдэмшье үгы байһан хадань, мүнөө үедэ юртэмсын байдалай хамаг нюусынь хаража үзэхэдэмнай туһалдаг тусгаар хоолой болон бусад ороо онһон зэмсэгүүд үгы байһан хадань, урданай сагта хүнүүд газар дэлхэй тухай, огторгой тухай бодожо үзэхэдөө өөһэдэньгөө нүдэндэ харагдаһан юмэ дээрһээ үндэхэлжэ ханаа абадаг байгаа. Тээд нимэ эрдэм хүргүүлн багатай байһан аад, тэдэнэр юун гэжэ ойлгожо шадаха гэшэб, тинмэ хадаа лийдэхэгүй нюуса айхатбар ехэ хүсэней ба тэнгэри бурханай үйлэ хэрэг гэшэ гэжэ тоолоод, тэрэньһээ хүн зон айжа шүтэжэ байһан юм. Тэрэнь дээрһээ боложо Газар дэлхэйн анхан бии болоһон тухай эндүүтэйгээр хэлсэлэг болоһон, элдэб янзын шажан шүтэлтэ гараһан байха. Тинхын хажуугаар тинмэ нимэ юмэ хараабди гэлдэжэ элдэбн юмэ ханаалһаа абажа хэлэдэг хуурмагша-худалша хүнүүд бии байгаа. Жэшэнь, нэгэ худалша хүн хадаа Газар тэнгэри хоёрой ниллэдэг хаяадань хүрээбэ гэхэ ханаатай һүүс гүүлбэ. Тэндэ тэнгэри еөдэ гараха нүхэ олоһон

АГИТАТОРНУУДА ТУҢАЛАМЖА

Огторгой гэшэ юун бэ?

Профессор К. БАЕВ.

★ ★

бөөрөө тэрэнь худар тархаа хэжэ шагаагаад, огторгойн саада талада юун боложо байхыень хараа һэм гэхэн юм. Энэ мэтын шал худар юмэ гэшэ тэрэ сагта яһала олон бии байһан ба хүн зон тэрээндэ эгитгэдэг һэн.

Анхан газар дэлхэйн үнэхөөрөө хайшан гэжэ бии болоһон тухай эрдэмэй сугларжа тумашы, эрдэм хүргүүлнн улам хүгжэхэ тумашы нилээд үни болоһон хойно улаа зон болбол одо мүншэдэй хадаатай байһан тинмэ пүнхэтэр юмэ дээрэмнай байхагүй, Газар дэлхэй болон огторгой тухай эртэ урдын сагһаа хойшо хэлсэжэ байһан хамаг бүхы юмэ үнэн бэшэ байна гэжэ ойлгоһон байгаа.

Жэшэнь, бүрн 1873 ондо английска алдарт физик Рэлей гэгшэ дээрэмнай хушалга болоһон юмэ гэжэ байхагүй гэжэ элишэлэн хэлэ һэн. Тодорхой научна юмэ дээрһээ үндэхэлжэ Рэлей болбол гансал Газар дэлхэе тойрожо байһан агаарай жэжэхэн тобориг юмэнүүд наранай гэрэл тудажэ тарааһан дээрһээ огторгой гэшэмнай сэнхир хүхэ юмэ боложо харагдана гэжэ тодорүүлба. Тэрэ наранай гэрэлэй тудажэ байһан агаарай бишинхан тобориг юмэ бүхэн манай нүдэндэ харагдаагүй даншые бишинхан толишэнгээр энэ наранай гэрэлье тудажэ абаһан бөөрөө бүхы зүг тээшэнь тараана гэшэ.

Зүгөөр, бидэнэй харахада сагаан үнгэтэй шэнгээр харагдадаг энэ наранай гэрэл гэшэ доро дурсагдаһан долоон ондоо үнгэнүүдые холижо хамтаруулаһан байха юм гээбэл: улаан, улаабаршара, ногоон, шара, хүхэ, сэнхир, ягаан хүхэ үнгэнүүд байдаг юм. Наранай гэрэлэй агаарыё нэбтэ харбажа гарахадань гол түлэб, сэнхир, хүхэ болон ягаан хүхэ гэрэлнүүд тарадаг юм, тинхэдэ тэрэ ягаан хүхэ үнгэтэй гэрэлшье манай нүдэндэ балай харагдадаггүй. Эгээ нимэ дээрһээ, наранай туяанай сасархада гэрэлтэһэн агаарнай юрэнхыдөө сэнхир гү, али хүхэ үнгэтэй боложо харагдадаг.

Бидэнэр нара дээрэ гарай хадаа Газар дээрэхидэ орходоо тэд ондоо юмэ хараха һэмди гээбэл: эндэ ходо хаража хураһан хүхэ гү, али сэнхир огторгойн орондо дээрэмнай ялалзадаггүй хэдэн мянгад мүншэтэй аад, ямар нэгэ пэд хара оёоргүй харанхы юмэ харагдажа байха бэлэй. Энээнэй шалтагаанинь даншые элихэнээр ойлгогдохо юм: чара дээрэ хии агаар байдаггүй, тодорхойлон хэлэхэдэ хии бүрээдэһэн гэхэ гү, тинмэ хадаа «тэнгэри» тэдэтнай тэндэ сэнхиршье, хүхэшье үнгэтэй бэшэ, харин оройдоо хаб хара байха ёһотой.

1934 ондо наһа бараһан «Осоавиахим—1» гэжэ советскэ стратостатын команда 21—22 километр дээрэ гараад байхадаа кабинын сонхоор пэд хара шахуу огторгой хараһан байгаа.

Энэ юун дээрһээ болоһон дэ, Газар дэлхэйн хии агаар атмосферын дээдэ захадань байһан агаар гэшэ дан ехээр шогоронги байдаг юм. Агаар талань минл хаб хара харан юмэ байдаг. Тэра хадаа манай туяанай элшые тум абаад тараажа шадахагүй.

Тинмэ хадаа хамаг бүхы мэмнай Газар дэлхэе тойр хии агаарай бии байһан дээрэ дулдыдана. Хэрбээ Газар хэе тойрон хии агаарай бүр дээрһэй байгаагүй юм бид тэнгэри гэшэмнай сэнхир огторгой боложо харагдахагүй байба.

Энэ сэнхир хүхэ огторгой хай хэды шэнээн олон үн онтохонууд бии гэшэб! Жэшэ хэдэ, дундаа зуун жэлэй эхэ поэт Данте гэгшэ огторгой юмэ шэнгээр ханадаг һыень хараад үзэе.

1.300 он багтагараһан «Ханта комеди» соогоо бумбэгэ хэрээн газар гэшэ нэгэнь нүгөөдэ соогоо багтажа байрбан ондоо хүрээ (сфера) таад байна гэшэ ха гэжэ хайһан байгаа. Тинхэдэ Газар гэшэ эдэ бүхы хүрээнуудэй дундань хүдэлэнгүй байна хэлэбэ. Газарһаа эхилэн туходоо эгээн түрүүшынхынь хүрээ байгаа. Тэрэнь тээ Меркурий, Венера, Марс, Юпитер болон Сатурн хүрээнууд байха жэшээтэй. Тээд Сатурнын хүрээ мүн хүрээ тойроод байдаг, тэрэ удаа тээ тэнгэри бурхадай рафимын хүдэлгэжэ байһан гэдэхн двигателин хүрээ гаа юм ха. Тинхэдэнь хүдэлгүй мүншэдэй хүрээнь, Дэлхэйнэр хада, заяаша тэнгэр хүдэлгэдэг байгаа. Мүн тейн хэлэһээр хада, нэгэ двигателин хүрээнь саада эмпирей гэдэг бии байгаа, ронь юун бэ гэхэдэ тэнгэри халай байра, сохобаадин байгаа юм ха. Баба, эртэ сагташье, мүн дундаа зуун нүүдэтшье хүнүүд мүн лэ мээр ойлгодог байба.

Дантей гэдэгшье, мүн сагта байһан ондоо хүнүүд Газар дэлхэйн хии агаарай байхыень мэдээгүй һэн.

Тээд мүнөө сагай эрдэм када Газар дэлхэйн хии агаар байдал гэшэнь һайса мэдэ болоо. Бидэнэр тэрэньгээ хуушыншье, хэды шэнээн үндэһыеньшье мэдэнбди. Атмосферын доодо захань кислород (процент), азот (78 процент) аргон (1 процент) болон жэжэ божо ондоо газар бүридэдэг, мүн тэрэшэлэн пай уурал бии байдаг аад, нэй хэмжэнь нэлгэжэ зантай. Тэрэньһээ гадна, агаар соо тооһон байдаг (мала яһала ехэ байдаг юм), атмосферын улам өөдөө гараа маань дурсагтаһан газрууд ехээр шэнгэржэ занга. Газарай хүрһэн дээрһээ жэ тоолобол, хии агаар мянган километр тухай газарта бии байжа байтараа ябаһаар халашадаг юм.

(Түгэсхэлын удаадахи нол гараха).

ушуу шамбайн аша

«Ленин зам» артелиин сабша-
в дээгүүр үбхэхуряалгадай
ог доржун дуунууд сууряатан
йна. Үхэр малнуудтаа үбхэ
гоо элбэг дэлбэгээр бэлдэхэ
сэбэн энэ артелиин түрүү
рын колхознигууд габшагай
алаараа хабархан үгсөөнэй
ранхынаа үдэшин харанхы
үтэр үндэр бүтээсэтэйгээр
аллана.

Косилкашадын барандаа бу-
гугаар хүдэлмэрилжэ, байгуу-
лахан нормонуудаа үлүүлэн
үргэнэ. Тэдэнэй дундааа бүри
игардаг машинистнууд Аюро-
Батуева, Намсараева, Дамди-
на, Будаева гэгшэд үдэр бүри
гектарнаа дээш сабшажа,
нормонуудаа 120 гаран процент
хүдэлмэрилжэ байна. Тэршэлэн
мууршад Волков, Цыденжап,
Будаева, Балданов ба бусад
гектарай орондо үдэр бүри 10
— 12 га тарманд.

Мүн гар хажууршад Житмы-
Дагбаева, Галшиева, Санда-
на, Базаржапова, Базарова ба
ад 14 хүн үргэлжэ 0,60—
0,70 га сабшажа, нормонуудаа
100—135 процент дүүргэдэг
йна. Эдэнэрэй хэбэн хүдэлмэ-
н шанар ходо хайн байдаг.
Ш. ЦЫВАНОВ.

Габшагайшууд
олошорно

Үбхэхуряалгын түрүүшын
мүүдтэ «Искра» (Тарбагатай)
колхозой членүүдэй олонхид үдэ-
лгөө нормонуудыг дүүргэдэг
байхан юм. Тийн, эдэнэр ху-
нгын ябасыг унжагайруулжа
хуурай тухайгаа хайн мэдэжэ,
хуурайгаа бүтээсөнүүдэй дээ-
шүүлхын түлөө социалистиче-
ск мурьсөөндэ бултадаа орол-
лож байна. Тэрэнэйгээ ашаар
шэдэйн олонхид, илан-
га гар хажууршад даалгабар-
наа үлүүлэн дүүргэдэг болоо.
Дундаах бригадын гар ха-
жууршад Т. Зайцева, Х. Анто-
на, П. Попова, С. Зимина, А.
Юнова гэгшэд 0,35 гектарай
гоо үргэлжэ 0,50—0,55 га
сабшадаг болохон байна. Мүн
олонхон бригадын гар хажуур-
шад хурсагдагша нүхэдхэ гээг-
шын түлөө унабан малгайгаа
шүүгөөр хүдэлмэрилжэ байха
Тэдэн соо нүхэр Борисова,
Трифорова, Е. Хомякова ба
ад үндэр бүтээсэтэ ажалаараа
шалгарна.

Мүн ехэ тэжээл бэлдэхэжэ,
малнуудаа тобир тарганаар
хуурай түлөө «Искра»
колхозой хуряалга дээрэ габша-
гайшуудай нэрэ үдэрхөө үдэртэ
хурсагдаг байна.

Ф. ИВАНОВ.

Тоно тушааха
түсэбөө дүүргэбэ

Мал Арми болон фронтоёо
хоолой зүйлөөр хүсэд ханга-
гүлөө Яруунын аймагай тү-
колхозууд гүрэндэ хүдөө-
ний продуктуудыг оруулха
түсүүдээ болзорхоонь урид
хүдэлмэрилжэ байна.

Мал Арми сомоной Карл Марксын
нэрэмжэтэ колхоз 35 центнер
тушаажа, энэ жэлэйнгээ
августын 1-дэ 100 про-
цент дүүргэбэ. Мүн Ульдиргын
сомоной Калининой нэрэмжэтэ
тоно тушааха жэлэйнгээ
августын 1-дэ дүүргэбэ.
Ц. БИМБАЕВА.

Амжалтата ажалай амисхал

Манай артелиин үбхэнэй бри-
гадын членүүд социалистическэ
мурьсөөндэ бултадаа оролсоод,
үндэр бүтээсэ, эрхим шанарай
түлөө хурдан түргэнөөр тэмсэжэ
ябана.

Бригада хоорондын социалис-
тическэ мурьсөөндэ нүхэр Ни-
маевай хүтэлбэрилдэг таряажа-
лай хоёрдох бригада түрүүлжэ,
колхозой правлени болон партий-
на организациингаа дамжуулгын

Улаан туг абаба. Тус бригадын
гар хажууршад Ханда Машиева
гэгшэ 0,70 гектарай орондо 1,45
га сабшажа, үдэрэйнгөө нормые
хайн шанартайгаар үлүүлэн
дүүргэнэ. Мүн гараар сабшадаг
колхознигууд Норжима Базарова,
Радна Жадамбаева ба бусад 0,80
гектарнаа 1 га хүртэр сабшадаг
байна. Тэршэлэн Улаан тугта
бригадын членүүд Дымбрылова,
Гармаева гэгшэд гар хажуураар

0,80—0,90 га сабшадаг боло-
хой.

Колхоз соохи социалистическэ
мурьсөөндэ илажа, Улаан туг
абахан түрүү бригадынай чле-
нүүд эдэ үдэрнүүдтэ бүри үндэр
бүтээснүүдтэ туйлахадн гэгшэн
шэнэнүүд уялгануудыг абажа
байна.

Р. ЗОРИГТУЕВ, Сэлэнгын
аймагай «Коммунизм» кол-
хозой түрүүлэгшэ

Цыденжап Рабдановай сэхэ зоригоор...

Эбэртэ томо мал үсхэбэрилжэ
гүрэнэй түсэбтэ үлүүлэн дүүр-
гэбэн Ашангын сомоной Лениной
нэрэмжэтэ колхозой хүнэй-товар-
на фермыг даагша Цыденжап
Рабданов гэгшэ фермынгээ ажа-
лыг шадамараар эмхидхэхэтээ
нэгэн доро үбхэхуряалгада эр-
шэмтэйгээр хабсадалсажа байна.
60 набатай коммунист Цыден-

жап Рабданов үбхэндэ ябажа
байгаа МТФ-эйнгээ хүдэлмэри-
лэгшэдыг ажалай үндэр бүтээсэ-
нүүд тээшэ хүтэлэн, үдэр бүри
гар хажуураар 1,25—1,40 гек-
тар сабшана. Наян 10 үдэрэй
хүдэлмэрин дүнгөөр нүхэр Раб-
данов даалгабарна дунда зэргээр
204 процент дүүргэбэн байжа,
колхоз соохи социалистическэ

мурьсөөндэ илаба.

Үхэр малнуудаа тобир тарга-
наар үбэлжүүлхыг нэхэжэ бай-
хан Лениной нэрэмжэтэ колхозой
МТФ-эйнгид магтаалта ажалаа-
раа ханаагаа амаржаггүй, саа-
шадан бүри эршэмтэйгээр хүдэл-
мэрилжэ бээ гэжэ найдагдана.

Д. ГОМБОВ.

Ашагта вютаг.

Комбайн заһабарилгаа наатуулжа байна

Бага-Куналейн машинно-
тракторна станци хабарайнгаа
тарилгын түсэб 143,5 процент
дүүргэбэн байна. Түрүү трактор-
на бригадануудын хараалдагшан
түсэбөө хоёр дахин шахуу дүүр-
гэбэн байха юм. Гурбадахи трак-
торна бригадынхид (бригадынын
нүхэр Протасов) условно трактор
бүхэнөөр 140 га элдүүлжэ ха-
барай полевой хүдэлмэрингөө
түсэб 188 процент дүүргэбэ. Мүн
нүхэр Игумновой хүтэлбэрилдэг
бригада условно трактор бүхэ-
нөөр 140 гектар элдүүлжэ,
тракторна хүдэлмэрингөө түсэб
189 процент гүйсэхдэбэн байна.
Тэршэлэн нүхэр Литвинцев, Те-
терин, Цыбинов гэгшэдэй брига-
данууд хабарайнгаа хүдэлмэрин
түсэбүүдыг бүгэдэ үлүүлэн
дүүргэжэ гараа.

Зүгөөр, тус машинно-трактор-
на станциин коллектив хабарай
тарилгын үдэ туйлахан эдэ
амжалтануудаа саахадань, илан-

гаяа комбайн заһабарилга дээрэ
бэхжүүлжэ шадаагүй байна.
Юуб гэхэдэ, 35 комбайнынгаа
мин 8-нь бэлдэхдэбэн, оройдоо
хоёрхон молотилка заһабарилжав
байха юм. Мүн одоо хүртэр нэ-
гэшье жатка заһабариллаагүй
байнаар. Зарим комбайнуудайн
заһабарилга запасной частини
дутахан дээрэбээ бэлэн болоогүй
байха юм. Теэд, МТС-эйнь ди-
рекции (директорын нүхэр Ва-
сильев, парторгань нүхэр Казан-
цев) заһабарилгын частнуудыг
гансал Сельхозснаббаа хүлээгээд,
доторхи ресурснуудаа хэрэглэхэ
тухай ханалаа табилаагүй. 20
комбайнынь Эвертын гэнжэгүй
дээрэбээ заһабарилдаагүй бай-
наар. Наян, Сельхозснаббаа
абаашан гэнжэнүүдэйнь аяар
40 процент хэрэггүй байжа го-
логдобо. Теэд, МТС-эй дирекци
дахад нимэ гэнжэ олохо арга
бэдиэрэггүй байна.

Комбайн заһабарилгадайн

дунда агитационно-ойлгуулам-
жын хүдэлмэри муугаар таби-
данхай. Наян, муугаар хүдэл-
мэрилжэ байхан комбайнер болон
МТС-эй хүдэлмэришэдыг харуул-
ха ханын газетэ, дайшалхы
хууданууд гаргалданагүй. Мүн
заһабарилгадай дунда социа-
листическэ мурьсөөн хүсэд эм-
хидхэгдээгүй байха юм.

Тарыхуряалга хүртэр үсөөхэн
хоног үлөө. Теэд, Бага-Куналейн
МТС хүдөө ажалай энэ эгээл
шухала кампанида бэлэн болоо-
дуй заагай хуулан гайхалтай.

Бага-Куналейн МТС-эй дирек-
ци болон парторганизаци «1944
оной ургаса хуряалга ба хүдөө-
ажалай продуктуудай бэлдхэл»
тухай парти, правительствын
тогтоолоор эргэдэбэн болзор соо
комбайн болон хуряалгын бусад
машинуудаа заһабарилжа заа-
тагүй дүүргэхэ уялгатай.

А. МАНГУТОВ.

Түрүү үбхэшэд шагнал
абаба

Бата бэхи тэжээл бэлдэхэжэ
уриалхан Лениной нэрэмжэтэ
артелиин членүүдэй хандалгада
харюу болгон Хорин аймагай
«Родник» колхозой үбхэшэд со-
циалистическэ мурьсөөндэ бүгэ-
дэ оролсожэ, үйлдбэрийнгөө бү-
тээснүүдыг нилээдгүй дээшэ-
лүүлбэ. Тус колхоз гурбан дека-
да соо 600 гаран гектар сабша-
жа, 1,200 центнер үбхэ бүри-
лэн байна. Тингэжэ үбхэхуряал-
гынгаа түсэб 50 гаран процент
дүүргэбэ.

Колхознигууд Матрена Залу-
кая, Марина Житихина, Фека
Угрюмова ба бусад үбхэндэ оро-
лхоно хойшо гар хажуураар
үргэлжэ 0,70—0,75 гектар саб-
шанад. Мүн ефремовскэ эвонгоной
член эдир залуу хүүбүн В. Сит-
ников гэгшэ косилкаар ходо 5,5
га сабшажа, ехэшүүлхыг булдан
байна. Тэршэлэн Кульскэ гэжэ
тосхойн бүхы хүдэлмэришэд
болон албахаагшад «Родник»
колхозой үбхэхуряалга дээрэ
эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ бай-
ха юм.

Наян, үбхэхуряалгын гурбан
декадын хүдэлмэрин дүнгөөр
дээрэ дурсагдагша түрүү колхоз-
нигууд колхозойнгоо правлени-
наа бүгэдэ шагнал абаба.

Ц. ГАРМАЕВ.

(Манай корреспондент).

Хуряалгана хаяар
дүүргэхэнэ

Ново-Илькин сельсоветэй
(Зайграево) Сталиной нэрэмжэтэ
колхоз үбхэхуряалгынгаа үдэр
бүрини график үлүүлэн дүүргэжэ
байна. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр
тус колхоз хуряалгынгаа түсэб
80 шахуу процент дүүргэнхэй.
4 косилкашадын нормонуудаа
үргэлжэ үлүүлэн дүүргэжэ, хайн
жэцэнүүдыг харуулна. Түсэбэй
хоор 25 гар хажууршад орон-
до 40 хүн ябана. Эдэнэрэйнь
олонхид нормонуудаа хайн ша-
нартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг
байна. Энэ артелиин членүүд
3,220 центнер үбхэ абаха түсэб-
тэй аад, 3,500—4,000 центнер
хуряахаар уялга абанхай юм.

Мүн энэ силос даралга болон
набшабата тэжээл бэлдэхэгэ
эмхитэйгээр ябуулагдана. Силос
даралгада ябадаг 13 хүн хаян
үдэрнүүдтэ 50 гаран тонно бэ-
лэхдэбэ. Мүн набшабата тэжээл
бэлдэхэгдэ 20 гаран хүн яба-
на.

Тэжээл бэлдэхэгэ эмхитэй-
гээр ябуулжа шадахан дурсаг-
дагша артелиин членүүд үбхэ-
хуряалгана хаяар дүүргэхээр
байна.

1945 оной
тушаалганууд

Баргажанай аймагай Хара
Модонной сомоной Свердловской нэ-
рэмжэтэ артель гүрэндэ уялга-
таар тушааха хүдөө-ажалайнгаа
продуктуудай 1944 оной түсэ-
бүүдыг амжалтатайгаар дүүргээд,
ерөхэ жэлэйхнөө авансаар
оруулжа байна. Гэбэл, 1945
онойнгоо түлбэринөө 150 цент-
нер мяха, хэдэн центнер бу ту-
шаагаа. Мүн 1945 ондо оруулжа
брызынгээ түсэб 50 процент
дүүргэбэн, нооно тушааха 1944
— 45 онуудайнгаа түсэб дүүр-
гээд, 1946 онойхиноо 20 про-
центын оруулан байна.

Р. ТЭЛИН.

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ. Восточнее зүүн-урдуур: Советскэ автоматчигууд автомо-
биль-амфибияр улан рубелж гүйхэн гүрэнэ ябана.

Д. Велижанин фото (ТАСС-эй фотохроника).

ХИЛЫН СААНАГАА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

Союзнагуудай экспедиционно сэрэгүүдэй верховно командованин штабай мэдээсэл

ЛОНДОН, августын 9. (ТАСС). Союзнагуудай экспедиционно сэрэгүүдэй верховно командованин штабай мүнөөдөр тунхаглахан мэдээсэл соонь итгэж хэлэгдэнэ: Союзнагуудай сэрэгүүд Британида Сен-Мало, Брест болон Лорнан гэжэ портнуудыг тойрон бэхлэн сахаргаа уйтаруулжа абана. Союзнагуудай сэрэгүүдэй отрядууд Лорнан болон Брестнээ 4—5 миллин газарта ба Сен-Малын захда байлаануудыг хэжэ байна. Лорнан болон Сен-Малота гал түймэр соробхино; немүүд эдэ портнуудай склавуудта бин байхан запасуудыг хэжэ байна. Мортенине

тойрон хоёр талада амжалтатай байлаанууд болоно. Немецкэ танкнууд болон ябган сэрэгүүдэй хэһэн контратакануудын Гатемо шадар шал буруу хүршөө. Табан харгыннуудай бэлшэр болохо Гатемо город сүлөөлэгдэнхэй Дайсанай сэрэгүүдэй частнууд союзнагуудай авиаци болон артиллерини довтолгооно хүндэ хүшэр гээлтэдэ орожо байжа, манайхнай лини худар нэгэ мили шахуу сүмэрэн ороо. Эндэх фронтын лини мүнөө үедэ Гатело-Вирин хоорондох харгы зубшан тогтобо.

Дайсан болбол Вирг гэжэ городоо баруун-урдуур ба урдуур

үсэд нэтрүү эсэргүүсэлтэ хэнэ. Союзнагуудай довтолгоо Каннаа урдуур үргэлжэлбөөр. Союзнагуудай сэрэгүүдэй ара талада үлэһэн дайсанай эсэргүүсэлтын хэдэн олон үзэлнууд айхабтар шанга бомбодолгодо орононойгоо хүлээр нэгэ үдэрэй турша соо усадхагдаа. Танкнуудай дэмжэлгэтэйгээр дайсанай айхабтар шангаар эсэргүүсэлтэ хэжэ байгаашье хаань довтолгоонхой үргэлжэлжэ байба.

Союзнагуудай авиаци дайсанай сэрэгэй объектууд болон гарнизонуудта довтолгон байна.

Итальянска коммунистическэ болон социалистическэ партинуудай хамтаржа тунхаглахан мэдээсэл

ЛОНДОН, августын 9. (ТАСС). Итальянска коммунистическэ болон социалистическэ партинууд энээнхэ хойшо хани барисаатай байхын зорилгоор эбээ нэгэдэһэн нэгэдэмэл комитет

тедье бин болгоһон тухай болон нийтын программа-минимум тухай хэлсээн баталгадан тухай мэдээсэл гэжэ Римнээ Рейтер агентство дамжуулна.

Эдэ хоёр партинууд урдынгаа хэбээр амн аминдаа байха юм.

Ухан дорохи дайнай ябаса тухай Черчилль болон Рузвельтын хамтархан мэдүүлгэ

ЛОНДОН, августын 10. (ТАСС). Рейтер агентство болбол ухан дорохи дайнай ябаса тухай Черчилль болон Рузвельтын хамтаржа тунхаглахан мэдүүлгэе дамжуулба. Энэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнхэй ёһоор дайнай эхилһэнхэ хойшо 500 гаран германска ухан доогуур ябадаг онгосонууд шэнгээгдэн байгаа.

Июль нара соо шэнгээгдэнхэн дайсанай ухан доогуур ябадаг онгосонуудай тоонь тэдэнэй өөһдөн шэнгээһэн худалдаанаймаанай пароходуудай тооһоо бураггүй олон байха юм.

Сүлөөлэлтын армине Хойто Францида буулгаһан сагнаа хойшо Ла Манш хүндэлэн союзнагуудай далайн сэрэгэй хүсэнууд

дэй ябахадань хаалта хэхэ гэһэн дайсанай 17 ухан доогуур ябадаг онгосон шэнгээгдэн байна. Дайсанай ухан дорохи флот нилээд ехэ хүсэтэй зандаа. Зүгөөр бүхы фронтууд дээрэ ухан доогуур ябадаг онгосонууд довтолгооо болижо, харин довтолгодо ородог болонхой.

Угаа олон пароходуудыг шэнгээбди гэжэ нацистуудай тунхаглахан мэдээсэлын урданайхидаал адли дан хэтэрхы ехэ байна. Жэшэнь һүүлшын нара болохо июнь тухай хүсэд мэдээ абтаад байхадань, тэрэнине тэдэнэй тунхаглаһан тоо мэдээнүүдтэй сасуулхда 10 дахин хэтэрүүлхэн байба.

Италидахи дайнай ябуулганууд

ЛОНДОН, августын 9. (ТАСС). Италида байгаа союзнагуудай сэрэгүүдэй штаб болбол итальянска фронт дээрэ айхабтар шанга дайн байлаанууд Флоренцидэ болохо болижо Арэццонхэ хойгуур болоно, тэндэ союзнагуудай сэрэгүү Биббьена город шадар Арно гэдэг мүнэнэй эхнэй баруун хажуугаар Гриво гэдэг шухала удхатай үндэр газарыг эзэлхэн байгаа гэжэ мэдээсэнэ. Немецүүд энэ үдэрэй турша соо таба дахин контратакануудыг хэжэ, тэрэ үндэр газарыг дахиад эзэлэн абаха нааатай нэдэлгэ гаргаба. Немецүүдэй контратакануудын артиллерини буудалгаар сухаруулан сохигдоо. Немецүүдэй хэһэн бусад контратакануудын

Арно гэжэ мүнэнэй эхнэй зүүн эрье дээгүүр союзнагуудай сэрэгүүдэй байхан газарта эсэргүүсэхээр хэгдэнхэн байна. Тээд эдэ контратакануудын мүн лэ сухаруулан сохигдоо. Понтассевенхэ баруугаар союзнагуудай сэрэгүүд хадаа дайсанай контратакыг сухаруулан сохигдон бэээрэ нэгэ үндэр газарыг эзэлхэн байгаа. Фронтын ондоо участогууд дээгүүр патрульнууд байлдаа хэжэ үргэлжэлүүлбэ.

Союзнагуудай авиаци дайнай боложо байхан газарта, мүн Хойто Италида болон урда Францида, баба Югославида байгаа дайсанай коммуникацинууд болон сэрэгэй объектуудта довтолжо үргэлжэлүүлбэ.

Павлов болон Корнилов гэгшэд түрмэнхэ табигдаба

АНКАРА, августын 8. (ТАСС). Мүнөөдөр Павлов болон Корнилов гэгшэд түрмэнхэ табигдаа, тэдэнэр гитлеровскэ элшэн сайд фон Папен гэгшын хорлохо гэгэ гэһэн хэрэг тухаа турецкэ сүүдэй гаргаһан шийдхэбэрин ёһоор хаагдаһан байгаа.

Американска авиаци Шанхай городто довтолбо

ЧУНЦИН, августын 10. (ТАСС). Централ ньос гэжэ агентствын дамжуулхань хадаа, августын 8-да «Либерейтор» гэжэ американска самолёдууд Шанхай городто довтолбо гэнэ. Тэндэ догууд бомбодолгодон байгаа.

Сеннерборгто германска морягуудай дунда буналгаан болобо

ЛОНДОН, августын 10. (ТАСС). Рейтер агентство болбол Сеннерборгто байхан 3 бишнхан германска сэрэгэй корабльнууд дээрэ июлинь 20-ой һуни буналгаан болобо гэжэ дамжуулна. Тэрэ портто сэрэгүүд ошожо морягуудай антигитлеровскэ буналгаанин дараһан байна. Үглөөнине эдэ корабльнууд далай худар гараһан аад, тэрэ гэгэһэнхэ хойшо бусажа ерээгүй гэнэ. Үглөөдэринь мүн тэндэ немецкэ эсминец ерээд тэрэнэй командын зарим хүнүүдэй дунда баба антигитлеровскэ буналгаан болоходонь тэрэниин сэрэгүүд ерэжэ дараба.

Турецкэ городууд һүнииндөө гэрэлгүйгөөр байха болоо

АНКАРА, августын 10. (ТАСС). Анкара, Измир, Стамбулда уялгата ёһоор һүнииндөө гэрэлгүй байха тухай тогтоол мүн Измид болон Эдирна городуудтаһыг хабаадаха болоо. Анкара городто һүниин сагта город соогуур ийншэ тийшээ ябагдан хоригдобо.

Октябрийн урда тээхи журисөөн

Мүрысэгшэдэй амжалтанууд

Улан-Удын түмэрзайм үзэлэй предриятини хүдэлмэришэдэй урлада харюу болгон ПВЗ-гэй паровозой мөөри хэдэг цехын коллектив шэнэ социалистическэ уялгануудыг абаад эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Тус цехын эрхим стахановец — токарь нүхэр Булатный хүдэлмэридөө тон хайнаар хандаһан дээрһээ халаанайнгаа даалгабарине үдэр бүхэндэ 240—300 процент хүртэр дүүргэхэ

зуураа үндэр шанартай продукция гүрэндөө тусаана. Мүн нүхэр Акулин 180—200 процент даалгабариа дүүргэнэ. Тэрэшэлэн нүхэд Стальников, Чайский, нодалыг нүхэр Ведешкин гэгшнэ һайн амжалтануудыг туйлана.

Нимэ жэшээнүүд дээрһээ харахда тус цехын коллектив абанан уялгануудаа хэрэг дээрнэ эршэмтэйгээр бээлүүлжэ байһаниинь элээр мэдэгдэнэ.

Е. ЯКОВЛЕВА.

Даалгабариа 200 процент дүүргэнэ

ПВЗ-гэй паровозо-механическа цехта хаяхан 2 комсомольскэ залуушуудай бригада эмхидхэгдэн байгаа. Энэ бригадануудай хүтэлбэрилгэгшэдөөр эрхим стахановецүүд нүхэд Раиса Пердеева, Е. Жихарева гэгшэд табигдаһан юм.

Эдэ эдибхитэй басагадууд даажа абанан шэнэ хүдэлмэринигөө тон харюусалгатай байһынь һайн ойлгоһон дээрһээ түрүүшын үдэрһөө захалаад бригадын

гаа эмхине хайнаар табижа, тэрэшэлэн өөһэд хоорондын социалистическэ мүрысөө үргэнэ эмхидхэжэ хүдэлмэрээ захиалжы. Нимэ ушарһаа тус 2 бригада түрүүшын үдэрһөө эхнэ даалгабариа үдэр бүхэндэ 200 процент хүртэр дүүргэжэ байна.

—Манай туйлаһан үндэр тээсэ баатар Улаан Аринда халамжа болог лэ,— гэжэ тэднэ мэдүүлнэ.

Тарбагатайда элдэһэн арһа

Тарбагатайн промкомбинатай дэргэдэ энэ жэлдэ арһа элдэжэ гаргаха тусгаар шэнэ цех эмхидхэгдэнхэн байгаа.

Энэ цехын эдибхитэй мастер нүхэр Козловой бэрхэ хүтэлбэри доро энэ хүдэлмэри хайнаар табигдажа, багажа зэбсэгэй дутамаг байбашье хаань арһа элдэхэ хүдэлмэри хайн ябуулагдажа байна.

Мүнөө тус цех 65.000 квадратна диметр арһа хайн нартайгаар элдэжэ гаргаба.

Эдэ эдибхитэй коллектив тожо байгаа Октябрска революцинь ойдо угтамжа болгон социалистическэ мүрысөөндэ орсожо туйлаһан амжалтаа бээлүүлхээр уялгануудыг бад.

Е. ЮРИНСКИЙ.

Харгы занабарилна

Тарбагатайн аймагай «Красный боец» гэжэ колхоз энэ жэлдэ харгын заһалгын даалгабарине хүсэд дүүргэбэ. Энэнтэй хамта тус колхозой үбэгэд, Эсэмэ

оровоо хамгаалгын дайнай шийдүүд хаяхан хүүргэ барилдүүргэбэ. Энэ хүүргын үнэ 26 метр болоно.

К. АНТОНОВ.

Түлишэ бэлдэнэ

Түлишэ бэлдэхэ хүдэлмэрини тон шухала байһынь Улан-Удэ городой эмхи зургаануудай ба предриятинуудай коллективүүд хайн ойлгожо, тус хүдэлмэридэ тон халуунаар хабаадалсажа даалгабаринуудаа амжалтатайгаар үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Осоавиазаймай Центральна Советэй коллектив богонихон болзо-

рой турша дотор 195 кубометр түлээ бэлдэбэ. Мүн «Глангастомой» коллектив—264 кубометр, тэрэшэлэн областной комитет, оёдохой фабрикын хүдэлмэришэд муу бэшээр хүдэлмэрижэ 340—350 кубометр түлээ бэлдэнхэн байха юм.

Е. РИНЧИНОВА.

ХРОНИКО

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум болбол Бурят-Монгол АССР-эй Байкало-Нударинска болон Курумнанска районуудыг бин болгохо тухай шийдхэбэри гаргаба. Нудара тосхондо районно центртэй Байкало-Нударинска район болбол Кабанскын районноо халгагдажа бин болобо. Курумнан тосхондо центртэй Курумнанска район болбол Баргажанай районноо халгагдажа бин болобо.

Байкало-Нударинска районой составта Дуланска, Иннинскэ, Корсановска, Красноярска, Нударинска, Оймурска, Сухинска, Хандалинска болон Шергинскэ сельскэ советүүд Кабанскын районноо халгагдажа оруулагдаба.

Курумнанска районой состав-

та Барханай, Газарын, Дэрэнь Мүргэнэй ба Харамодоной сельскэ советүүд Баргажанай районноо халгагдажа оруулагдаба.

Городон гэдэг хүдэлмэришэ посёлок Закаменай районой составта гаргагдажа, республиканска мэдэлтэй город болгон шэнэхэн байгуулагдаба. Городон городой нэрэнь түрүүшынх рээ үлэхэ байна. Городон городой городской советтэ хили захиргаанайнгаа талаар Закаменай аймагай Инкур гэдэг хүдэлмэришэнь посёлок бол Гуджирна, Иванова ба Холтис гэдэг хуурын газарнууд мэдэлтэй байха болобо.

Харюусалгата редакторай орологшо Д. ЛУБСАНОВ.